

භාෂා පරිවර්තනය සහ භාෂා පරිවර්තකයා

කපුගොල්ලෑවේ ආනන්දකිත්ති හිමි

ජීවිතය යනු යම් ආකාරයක පරිවර්තනයකි. අපේ හැඟීම් අපි ක්‍රියාවට පරිවර්තනය කරන්නේ වෙමු. එකී ක්‍රියා වචනයට පරිවර්තනය කරන්නෙමු. සිතිවිලි ද එසේමය. සෑම භෞතික ක්‍රියාවක්ම සිතිවිල්ලේ පරිවර්තනයකි. එහෙත් මෙහිදී එක් භාෂාවකින් තවත් භාෂාවකට යමක් පරිවර්තනය කිරීම පරිවර්තනය ලෙස පොදුවේ ප්‍රධාන වශයෙන් සැලකේ.

"Translation" යන්න සිංහලයට පැමිණෙන්නේ "පරිවර්තනය" යනුවෙනි. "පරි" උපසර්ගය පූර්ව කොට ඇති වෘත් (පෙරළීමේ) ධාතුවෙන් නිපන් 'පරිවර්තන' යන්නෙහි 'නැවත පෙරළීම', පවතින තත්වයෙන් වෙනත් තත්වයකට පත් කිරීම' යන අර්ථ අන්තර්ගත වේ. නමුත් භාෂා පරිවර්තන ක්‍ෂේත්‍රයෙහි 'පරිවර්තනය' යන්න හුදෙක්ම එක් භාෂාවකින් ඇති යමක් තවත් භාෂාවකට හැරවීම අදහස් කෙරේ.

පරිවර්තන ක්‍ෂේත්‍රයෙහි එම අධ්‍යයනය කටයුතුවල නියැලුණු විවිධ විද්වතුන් "භාෂා පරිවර්තනය" (Translation) යන්න කුමක්දැයි නිර්වචනය කර තිබේ. ඊ. නිඩා (E. Nida) වාග් විද්‍යාව මෙන්ම භාෂා පරිවර්තන ක්‍ෂේත්‍රයෙහි අධ්‍යයන කටයුතු කළ විද්වතෙකි. ඔහු පහත සඳහන් පරිදි භාෂා පරිවර්තනය යන්න නිර්වචනය කර තිබේ.

"භාෂා පරිවර්තනය යන්නෙහි අන්තර්ගත වන්නේ මූල භාෂාවේ අදහස් ඇතුළත් කෘතී, වර්ණිත, (Clost)" අස්වාභාවික (Unnatural) සමතාවයෙන් යුතු (Equivalent) අර්ථ මගින් ලක්ෂ්‍ය භාෂාවේ එම අර්ථ ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමත්, එම ක්‍ෂේත්‍රය අධ්‍යයනය කිරීමත්ය."¹

ජේ.සී. කැට්ෆර්ඩ්ගේ (J.C. Catferd) නිර්වචනයට අනුව "එක් භාෂාවකින් ඇති ලිඛිත පණිවිඩයක් හෝ ප්‍රකාශනයක් තවත් භාෂාවකින් එම පණිවිඩය, එසේත් නැතිනම් ප්‍රකාශය සමතාවයෙන් (equivalent) යුතු අර්ථ මගින් ලක්ෂ්‍ය භාෂාවට නැවත පත් කිරීමට ප්‍රයත්න දැරීම භාෂා පරිවර්තනයයි."²

¹ Translation consist of reproducing in recipient language the closest unnatural equivalent of the source language message text in terms on meaning and secondary in the field of study.

² Translation consist of replacement in the attempt of a written message or statement in one language of the same message or statement of another language by equivalent into target language textual material.

පීටර් නිව්මාර්ක්ගේ (Peter Newmark) විග්‍රහය වන්නේ භාෂා පරිවර්තනය යනු මූල භාෂාවේ පාඨ ලක්ෂ්‍ය භාෂාවෙන් ඒ වෙනුවට යෙදීමේ හෝ ලක්ෂ්‍ය භාෂාවට නැවත පත් කිරීමේ කාර්යය එසේත් නැතිනම් මෙහෙයුම පරිවර්තනය නම් වන බවයි.³

එක් භාෂාවකින් ඇති යමක් තවත් භාෂාවකට අනුවර්තනය කිරීම භාෂා පරිවර්තනයයි.⁴ යනුවෙන් විග්‍රහ කොට ඇත්තේ රැඩ්ලේ (Rhedle) නම් පඬිවරයායි.

භාෂා පරිවර්තන ක්ෂේත්‍රයෙහි පර්යේෂණ කටයුතුවල නියැලුණු තවත් විද්වත් පිරිසක් එය විග්‍රහ කරන්නේ 'එක් භාෂාවකින් ඇති අනගි, අත්‍යවශ්‍ය සිතුවිලි අදහස්, අර්ථ තවත් භාෂාවකට අනුවර්තනය කිරීම, ඒ වෙනුවට යෙදීම, නැවත නිර්මාණය කිරීම භාෂා පරිවර්තනයයි.' යනුවෙනි.

කෙසේ වුවද භාෂා පරිවර්තනය යන්න කිසියම් එක් භාෂාවකින් ඉදිරිපත් කරන ලද අදහස් තවත් භාෂාවකට සමාන රූප සහ අර්ථ වටිනාකම් ඇති පාඨයකින් හෝ පාඨවලින් ඉදිරිපත් කිරීම භාෂා පරිවර්තනයයි යනුවෙන් සරලව විග්‍රහ කළ හැකිය.

වර්තමානයේ භාෂා පරිවර්තනය අන්තර්ජාතික සහයෝගිතාවය හා අවබෝධය නිර්මාණය කිරීමෙහි ලා ප්‍රබල මෙහෙවරක් කරන දැවැන්ත මාධ්‍යයකි. දෛනිකව හා අනවරතයෙන් සිදුවන මේ පරිවර්තන ක්‍රියාවලිය නොවන්නට ජාතීන් අතර දුරස්ථ බව වඩ වඩාත් පවතිනු නොඅනුමානය. මේ නිසාම වත්මන් ලෝක ප්‍රජාව හමුවේ සාකච්ඡාවට බඳුන් වන වැදගත් මාතෘකා අතර භාෂා පරිවර්තනයට වැදගත් තැනක් හිමි වේ.

වාග්විද්‍යා පර්යේෂණයන්ට අනුව වත්මන් ලෝකයේ භාෂා 4000-7000 අතර සංඛ්‍යාවක් භාවිත වේ. ඒ අතුරින් ජාත්‍යන්තර භාෂා ඇත්තේ අතළොස්සකි. එම ජාත්‍යන්තර භාෂා නොදත් පිරිස අතිවිශාලය. මේ නිසා එක් භාෂාවකින් පළවන කෘති අනෙක් භාෂාවන්ට පරිවර්තනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කාර්යයකි. යම් හෙයකින් භාෂා පරිවර්තන කාර්යය නමින් ක්‍රියාවලියක් ලෝකයේ නොවී නම් මානව සමාජය තුළ මෙතරම් සම්බන්ධකමක් ඇති වේද යන්න සැක සහිතය. විද්‍යාවේ හා තාක්ෂණයේ දියුණුව හේතුවෙන් ජාතීන් හා රටවල් අතර වූ දුරස්ථ බව දිනෙන් දින සමීප වෙමින් පවතී. නූතන ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය උපාංග හා අන්තර්ජාලය ඔස්සේ සමස්ත විශ්වය එක් ගමක් බවට පත් වී තිබේ. එහි ප්‍රධාන ප්‍රවාහකයා භාෂා පරිවර්තකයායි.

ලෝකයේ එක් භාෂාවක් පමණක් භාවිත වන රටවල් ඇත්තේ අල්පයකි. භාෂා එකකට වඩා භාවිත වන රටවල් සංඛ්‍යාව බොහෝය. එසේ වූ බහු භාෂක රාජ්‍යයන්හි වැසියාට භාෂා පරිවර්තනයෙන් ඉටුවන්නේ මහඟු මෙහෙවරකි. තවද භාෂා දෙකක් කතා කරන ජාතීන් දෙකක් සමීප කිරීමටත්, එසේම ඔවුනොවුන් අතර යහපත් අවබෝධයක් ලබාදීමටත් භාෂා පරිවර්තනය මහෝපකාරී වේ. ලෝකයේ භූගෝලීය හා සංස්කෘතික වෙනස්කම් අතර පරතරය සමීප කරනු වස් ඉතා ශක්තිමත් පාලමක් භාෂා පරිවර්තනයෙන් ගොඩනැගී ඇත.

ක්‍රි.පූ. 6 වන ශතවර්ෂයේ භාරතයේ පහළ වූ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රේෂ්ඨ දර්ශනය ප්‍රකාශයට පත් වූයේ එවකට භාරතයේ ප්‍රචලිතව පැවති මාගධී භාෂාවෙනි. අතීතයේත්, වත්මන් ලෝකයේත්

³ Translation as activity or operation of replacement or substitution of S.L. Text into T.L. Textual material.
⁴ Translation as rendering something from one language into another language.

ලක්ෂ සංඛ්‍යාත අනුගාමිකයන් වෙත එම දර්ශනය ළඟා වූයේ හා ළඟා වන්නේ භාෂා පරිවර්තනය මාර්ගයෙනි.

බටහිර ශිෂ්ටාචාරය පිළිබඳ සැලකීමේ දී අති විශාල අනුගාමිකයන් සමූහයක් ඇති කතෝලික දහම ආරම්භයේ දී පැවතියේ හිඳු හා ග්‍රීක් භාෂාවලිනි. අද එය ලෝකය පුරා පැතිර පවතින්නේ භාෂා පරිවර්තනයෙහි උපකාරයෙනි. ලෝකය පුරා පැතිරී සිටින ඉස්ලාම් අනුගාමිකයෝ සියලු දෙනා එකම භාෂාවකින් කතා නොකරති. එහෙත් නබී නායකතුමාගේ දහම හා ඉගැන්වීම් ඔවුහු දැනිති. මේ ශක්‍යතාව සඳහා භාෂා පරිවර්තනය මුඛ්‍ය සාධකය වී තිබේ.

14 හා 16 වන ශතවර්ෂයන්හිදී ආරම්භ වූ විද්‍යා පුනරුදය යුරෝපය පුරාත්, ඉන් පිටතත් භාෂා පරිවර්තනය හේතුවෙන් ව්‍යාප්ත විය. එසේම කොමියුනිස්ට්වාදය, යටත් විජිතවාදය, පැසිෆිස්ට්වාදය වැනි සියලු මතවාද ලෝ පුරා ව්‍යාප්ත වූයේ හා ව්‍යාප්ත වන්නේ භාෂා පරිවර්තනයෙනි. මේ මොහොතේ පවා සක්‍රියව පවතින එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය වැනි ජාත්‍යන්තර සංවිධාන ලෝ පුරා තම කාර්යයන් ඉෂ්ඨ සිද්ධ කරනු ලබන්නේ භාෂා පරිවර්තනය තුළිනි.

වත්මන් ලෝකය බෙහෙවින් අත්‍යවශ්‍ය විද්‍යාව, තාක්ෂණය, කාර්මිකකරණය, වෛද්‍ය විද්‍යාව, වෙළඳ හා ආර්ථික රටා යන මේ සියල්ල ලොව පුරා ව්‍යාප්ත කිරීමට භාෂා පරිවර්තනයෙන් මහඟු මෙහෙවරක් සිදු වී තිබේ. ලෝකයේ විවිධ රටවල් හා ජාතීන් අතර පවත්නා සංස්කෘතික, සමාජික, ආගමික හා ආර්ථික සියලු විවිධතා භාෂා පරිවර්තනය මගින් ලෝ පුරා විසිරී පැතිරී සිටින ජාතීන් වෙත නිබඳව ළඟා වේ. ලෝකයේ දැනට පහළ වී ඇති අතිවිශිෂ්ට සාහිත්‍ය කෘති හා අනෙකුත් විවිධ වර්ගයේ කෘති පරිවර්තනය හේතුවෙන් විවිධ භාෂා කතා කරන පාඨකයාට කියවා රස විඳීමට අවස්ථාව ලැබී තිබේ. ජාත්‍යන්තර භාෂා ශක්‍යතාව නූතනයේ අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් ව පවතී. එකී අතිරේක භාෂා ඉගැන්වීම් සඳහා ද භාෂා පරිවර්තනයෙන් ඉටුවන්නේ මහඟු මෙහෙයකි. වත්මන් ලෝකයේ ඒ ඒ භාෂාවන්ගෙන් පහළ වී ඇති කෘති අතුරින් බහුතරය පරිවර්තනය කෘති යැයි පැවසීම අතිශයෝක්තියක් නොවේ. විසි එක් වන ශතවර්ෂයේ ජීවත්වන අපි විශ්ව ගම්මානයේ සැරි සරමින් සිටිමු. මේ පුරෝගාමී මෙහෙයවරෙහි සැබෑ නියමුවා බවට පත් වී සිටින්නේ භාෂා පරිවර්තනයයි.

භාෂාවේ ඉතිහාසය, ලෝකයේ ඉතිහාසය මෙන්ම දුරාතීතයට විහිදෙන අතර, මෙහි ලා නිශ්චිත හෝ ප්‍රාමාණික නිගමනයක් නොමැත. භාෂා පරිවර්තන ක්‍රියාවලීන් ද එබඳුම ය. Homo Sapiens නම් සත්වයා Homo Sapiens sapiens දක්වා වර්ධනය වූ ආදිම මානව යුගයේ කපන භාෂාවක් භාවිත වන්නට ඇතිවා සේම අදහස් පරිවර්තනය කිරීමේ ක්‍රියාවේ ආරම්භය ද ඒ සමඟ ම සිදු වන්නට ඇත. සන්නිවේදනයේ පාරම්පරික අවධියේ දී භාෂාව හුරුබුහුටි මෙවලමක් ලෙස දියුණු වන්නට පෙර ආගන්තුක ගෝත්‍ර අතර, සහ අන්තර් ගෝත්‍රික ආගන්තුක ප්‍රජාව අතර අංග වලනය පරිවර්තන මාධ්‍යයක් වන්නට ඇත. පසුව දියුණු වන්නට ඇත්තේ එකී ප්‍රාථමික පරිවර්තන මාධ්‍යයයි.

පෙරදිග භාෂා පරිවර්තනයෙහි ඉතිහාසය විමර්ශනය කරන කල්හි ඇත අතීතයට දිවෙන බව පෙනේ. ව්‍යාකරණ, අලංකාර සාහිත්‍යය, කාව්‍යකරණය ආදී දෑ විවිධ භාෂාවන්ට පරිවර්තනය කොට ඇති බවට පිළිගත හැකි සාධක බොහෝ සෙයින් හමුවේ. බුද්ධවචනය ඇතුළත් ත්‍රිපිටකය ඇත අතීතයේදී භාෂා රැසකට පරිවර්තනය කොට තිබේ.

භාෂා පරිවර්තන ක්‍රියාවලියෙහි ශ්‍රී ලාංකික ඉතිහාසය සැලකීමේදී දේවානම්පියතිස්ස රාජ්‍ය සමය දක්වා දුරාතීතයට විහිදේ. ක්‍රි.පූ. 237 දී මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ බුද්ධ වචනය මෙරටට වැඩමවූහ. එතැන් සිට ශ්‍රී ලාංකික හික්ෂුන් වහන්සේ ත්‍රිපිටකය සිංහල අටුවා ටීකා හා ටීප්පණි සම්පාදනය කළහ.

බුද්ධ ධර්මයේ ගැඹුරු වදන් ලිහිල් සිංහලයෙන් අර්ථ දැක්වීමත්, ධර්මානුකූල අර්ථය ආරක්ෂා කිරීමත් මෙම හෙළවුවා සම්පාදනයෙහි අරමුණ විය. මෙය භාෂා පරිවර්තනයයි. එහෙත් මෙහිදී සිදු වී ඇත්තේ වචනානුගත පරිවර්තනයකට වඩා අර්ථානුගත පරිවර්තනයකි.

ක්‍රි.ව. 5 දී භාරතීය භික්ෂුවක් වූ බුද්ධභෝෂ හිමියන්ගේ ආගමනයත්, හෙළවුවා උන් වහන්සේ විසින් පාළියට පරිවර්තනය කිරීමත්, ශ්‍රී ලාංකික භාෂා පරිවර්තන ඉතිහාසයෙහි අද්විතීය අවස්ථාවක් ලෙස හැඳින්විය යුතු වේ. 10 වන ශතවර්ෂයෙහි සිලාමේසවර්ණ පඬිවරයා විසින් රචිත සියබස්ලකර, ලාංකික භාෂා පරිවර්තනය පිළිබඳ තවත් එක් දැවැන්ත පැතිකඩක් පෙන්වූ සුවිශේෂී අවස්ථාවකි. ශ්‍රීමත් දණ්ඩන්ගේ කාව්‍යදර්ශය අනුසාරයෙන් සියබස්ලකර ලියැවී ඇති බව සැබෑ මුත් එය කාව්‍යදර්ශයෙහි වචනාගත පරිවර්තනයක් නොවේ. එය අනුවර්තන ලෙස හැඳින්වීම වඩාත් සාධාරණය.

13 වන සියවසෙහි ධර්මසේන හිමියන් ධම්ම පදවිධි කතා සද්ධර්මරත්නාවලි නමින් පරිවර්තනය කොට ඇත්තේ ද අර්ථ පරිවර්තනයක් ලෙසිනි. ඒ බව උන්වහන්සේගේම වදන්වලින් එහි සඳහන් වන්නේ "පාලි ක්‍රම හැර අර්ථ පමණක් ගෙන අප කළා වූ ප්‍රබන්ධයෙහි ක්‍රම විලඛිසනාදි අඩු වැඩි ඇතත් ඒ නොසලකා..." යනුවෙනි. මේ අන්දමින් දුරාතීතයේ සිට භාෂා පරිවර්තන ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද මහා පරිමාණයෙන් සිදු වී තිබේ. එහෙත් අභාග්‍ය සම්පන්න සිද්ධිය නම් පෙරදිග භාෂා පරිවර්තනය විෂයක් ලෙස සලකා ඒ පිළිබඳව අධ්‍යයනය නොකිරීමයි.

"Translation" යන වචනය ඉංග්‍රීසි භාෂාවට පැමිණ ඇත්තේ එහි මව් භාෂාව වූ ලතින් (Latin) භාෂාවේ "translatio" යන පදයෙනි. අපරදිග භාෂා පරිවර්තන කාර්යයෙහි ඉතිහාසය සැලකීමේදී ක්‍රි.පූ. 3000 තරම් ඇතට දිවයන සාධක හමුවේ. ඒ අනුව පැරණි ඊජිප්තු රාජධානියේ ප්‍රදේශ කිහිපයකින් සොයා ගත හැකි ශිලා ලිපි භාෂා දෙකකින් ලියවී තිබීමත්, ග්‍රීක ශිෂ්ටාචාරයේ විවිධ අංශ පවරා ගැනීම සඳහා රෝම වැසියන් භාෂා පරිවර්තනය භාවිත කළ බවට ලැබී ඇති සාක්ෂි මගින් මෙම කරුණ තහවුරු වේ.

එරික් ජැකෝබ්සන් (Eric Jakobson) නම් විද්වතාණන්ට අනුව භාෂා පරිවර්තනයෙහි ආරම්භය සිදු වූයේ රෝම ශිෂ්ටාචාරයෙනි. මෙම අදහස විවාදාපන්න අතිශයෝක්තියක් ලෙස ඇතැමුන් සලකනත්, රෝමානු ශිෂ්ටාචාරය තුළ භාෂා පරිවර්තනයට ලැබී ඇති තත්වයන් සැලකිල්ලට ගැනීමේදී එරික් ජැකෝබ්සන්ගේ මතයෙහි යම් සත්‍යයක් ඇති බව පිළිගැනීමට සිදු වේ. ක්‍රි.පූ. පළමුවන සියවස දක්වා රෝම ශිෂ්ටාචාරය සතුව ඔවුන්ගේම යැයි සැලකිය හැකි නිර්මාණශීලී සාහිත්‍යයක් නොතිබීමත්, ඒ කාලය දක්වා රෝමානුවන් භාෂාමය හා වාග්විද්‍යාත්මක සීමාවන් නොසලකා ග්‍රීක් ලේඛන පරිවර්තනය කිරීම මගින් මේ බව මැනැවින් පැහැදිලි වේ.

හොරස් (Horace) හා සිසෙරෝ (Cicerop) එකල රෝමයේ විසූ ශ්‍රේෂ්ඨ විද්වතුන් දෙදෙනෙකි. රෝම සාහිත්‍යය පෝෂණය මොවුන්ගෙන් සිදු වූ අතර ග්‍රීක් කෘති පරිවර්තනය මොවුන් අතින් සිදු විය. Art of Poetry නම් කෘතියේ පරිවර්තනය පිළිබඳව හොරස් දක්වා ඇත්තේ "භාෂා පරිවර්තන කලාව යනු වචනානුගත පරිවර්තනය (Word for word translation) නොව අර්ථ පරිවර්තනයයි." Sense for sense translation) යනුවෙනි.

කෙසේ වෙතත් රෝම ශිෂ්ටාචාරය මැනැවින් අධ්‍යයනය කරන කල්හි භාෂා පරිවර්තනය මගින් එහි අධ්‍යාපනය පෝෂණය වීමත්, ග්‍රීක් ශිෂ්ටාචාරයේ විවිධ අංශ පවරා ගැනීමෙන් රෝම අධිරාජ්‍යය ව්‍යාප්ත වීමත් යන කරුණු සිදුවී ඇති බව අවිවාදයෙන් පිළිගැනීමට සිදු වේ.

ජෝජ් ස්ටයින්ර් (George Steiner) භාෂා පරිවර්තනය විෂයෙහි ඉතිහාසය කාල හතරකට බෙදා දක්වා තිබේ.

- මුල් අවධිය ක්‍රි.පූ. 1 සියවසේ සිට ක්‍රි.ව. 4 දක්වා⁵
- දෙවන අවධිය ක්‍රි.ව. 4 සියවසේ සිට ක්‍රි.ව. 9 දක්වා⁶
- තෙවන අවධිය ක්‍රි.ව. 19 සියවසේ සිට 1940 දක්වා⁷
- සිව්වන අවධිය 1940 සිට 1960 දක්වා

ජෝජ් ස්ටයින්ර්ගේ මෙම බෙදා දැක්වීම නිවැරදි විභජනයක් ලෙස ප්‍රාමාණිකව පිළිගැනීමට ලක් වී නැත. අපරදිග භාෂා පරිවර්තන විෂයෙහි ඉතිහාසය පිළිබඳව විමසීමේදී හමුවන තවත් එක් වැදගත් සාධකයක් වන්නේ කතෝලික දහමේ ව්‍යාප්තියයි. දෙවියන් වහන්සේගේ වචනය හෙවත් බයිබලය ආරම්භයේ පැවතියේ හීබ්‍රූ හා ග්‍රීක් භාෂාවලිනි. වර්ෂ 1384 දී ජෝන් වයික්ලිෆ් (John Wycliff) එක්ව සම්පූර්ණ බයිබලය ප්‍රථම වතාවට ඉංග්‍රීසියට පරිවර්තනය කළේය. මෙය අපරදිග භාෂා පරිවර්තනය ඉතිහාසයේ සුවිශේෂී අවස්ථාවකි.

අපරදිග භාෂා පරිවර්තන ඉතිහාසයේ තවත් වැදගත් අවස්ථාවක් ලෙස වර්ෂ 1408 දී ජෝන් පර්වේරි (John Parrery) එම බයිබල් පරිවර්තනය සංස්කරණය කිරීම හැඳින්විය හැකිය. එම සංග්‍රහය තුළ පාර්වේරි පරිවර්තනය යන්න නිර්වචනය කරන්නේ "වචනයෙන් වචනය පරිවර්තනය කරනවාට වඩා පරිවර්තනය කළ යුත්තේ සමස්ත වාක්‍යයයි" යනුවෙනි.

16 වන ශතවර්ෂය වන විට බයිබලය ස්පාඤ්ඤ, ජර්මන්, ප්‍රංශ ආදී භාෂාවන්ට ද පරිවර්තනය වූ අතර, එය අපරදිග පරිවර්තන කාර්යයේ සුවිශේෂී ඓතිහාසික අවස්ථාවක් ය.

භාෂා පරිවර්තන ක්ෂේත්‍රයේ නිරතව සිටි ප්‍රංශ ජාතික එතිනන් ඩොලෙට් (Ethinne Dolet) භාෂා පරිවර්තනය පිළිබඳ ලොව පළමු කෘතිය වන "La Maniere de bien tradure dunne langyen autre" (How to translate well from one into another) "භාෂාවක් තවත් භාෂාවකට සාර්ථකව පරිවර්තනය කරන්නේ කෙසේද?" කෘතිය ප්‍රංශ භාෂාවෙන් පළ කළේය. භාෂා පරිවර්තනය පිළිබඳව ප්‍රථම පුස්තකය වන්නේ ද මෙම කෘතියයි. එතිනන් ඩොලෙට් තම කෘතිය මගින් භාෂා පරිවර්තන පිළිබඳ න්‍යායන් 05 ක් ඉදිරිපත් කළේය.

1. මුල් කෘතියෙහි අර්ථය හා කතුවරයා අදහස් කළ දේ පිළිබඳව පරිවර්තකයාට අවබෝධයක් තිබිය යුතු අතර, මූලික අර්ථය රැකෙන පරිදි අර්ථ දීමට දුෂ්කර තැන් වෙනොත් විස්තර කිරීමේ නිදහස ඔහුට ඇත.⁸
2. මූල භාෂාව හා ලක්ෂ්‍ය භාෂාව පිළිබඳ උසස් දැනුමක් පරිවර්තකයාට තිබිය යුතුය.⁹
3. පරිවර්තකයා වචනයෙන් වචනය පරිවර්තනය කිරීම නොකළ යුතුය.¹⁰
4. භාෂණයේදී සාමාන්‍ය භාෂාව එලෙසම යොදා ගත යුතු වේ.¹¹
5. ධ්වනිය රැකීම සඳහා පරිවර්තකයා සුදුසු වචන තෝරාගත යුතු වේ.¹²

⁵ From the statement of Ciero & Horaces on translation up to the publication of ALEXANDER FRESOR Tytlors "Essay on the principles of translation (1st Century B.C. to 4th Century A.D.)

⁶ Up to the publication of Valery Lanbands sons Linevocation de Saint Je' Rome (4th A.D. to 19th A.D.)

⁷ This period commences with the publication of the first paper on machine translation in 1940

⁸ The translator must fully understand the sense and the original auther's meaning but he is liberty to Clearly obscurities.

⁹ The translator should have a perfect knowledge of both S.L. and T.L.

¹⁰ The translator should avoid word for word rendering.

¹¹ The translator should use from of speech in common use.

භාෂා පරිවර්තන කාර්යය යනු වාග්විද්‍යාත්මක කාර්යයකට වඩා පරිවර්තකයා සතු කුසලතාවයේ හා බුද්ධියේ කාර්යක් බව ඩොලෙට්ගේ අදහසයි. තවද ලක්ෂ්‍ය භාෂකයන්ගේ සමාජය, සංස්කෘතිය හා සිතූම් පැතුම් පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් පරිවර්තකයාට තිබිය යුතු බව හෙතෙම දක්වයි.

16 වන ශතවර්ෂය වන විට ජෝන් ඩෙල්හැම් (John Delham) සාහිත්‍ය පරිවර්තනය පිළිබඳ විමර්ශනයෙහි යෙදුණු අතර, එමගින් ඔහු ද භාෂා පරිවර්තන න්‍යායන් කීපයක් ඉදිරිපත් කළේය. එහෙත් විධිමත් භාෂා පරිවර්තන න්‍යායක් ඉදිරිපත් වූයේ 18 වන ශතවර්ෂයේ විසූ ඇලෙක්සැන්ඩර් ෆ්‍රෙසර් ටයිලර් (Alexander Freser Tytler) නම් පඬිවරයාගෙනි. එහිදී ඔහු භාෂා පරිවර්තන න්‍යායන් තුනක් ඉදිරිපත් කළේය.

1. මුල් කෘතියෙහි සම්පූර්ණ අර්ථය සම්පූර්ණ වශයෙන් ලක්ෂ්‍ය භාෂාවට පරිවර්තනය කළ යුතුය.¹³
2. මුල් කෘතියෙහි ලේඛන රීතිය හා ශෛලිය එලෙසින්ම ලක්ෂ්‍ය භාෂාවෙන් ඉදිරිපත් විය යුතුය.¹⁴
3. පරිවර්තනය මුල් කෘතියෙහි රචනයක් ම විය යුතුය.¹⁵

19 වන ශතවර්ෂයේ දී ඉංග්‍රීසි හා ජර්මන් පර්යේෂණ මගින් භාෂා පරිවර්තනය පිළිබඳ මතු කළ ප්‍රධාන ගැටලුව වූයේ භාෂා පරිවර්තනය 'නිර්මාණශීලී කාර්යයක්' (creative enterprise) ද එසේත් නැත්නම් 'යාන්ත්‍රික කර්යයක්' (mechenicle enterprise) ද යන්නයි. ජර්මන් ජාතික පරිවර්තකයෙකු වූ Augñt Wilhem Schegel භාෂා පරිවර්තනය යාන්ත්‍රික කාර්යයක් ලෙස දැක් වූ අතර ඉංග්‍රීසි ජාතික කෝලරිජ් (Coleridge) එය නිර්මාණශීලී කාර්යයක් ලෙස නිර්වචනය කළේය. මෙම අවධියේ විසූ හෙන්රි වඩ්ස්වර්ත් ලෝන්ග්ෆෙලෝ (Henry Wadsworth Longfellow) භාෂා පරිවර්තකයා යනු 'කවියෙකු හෝ විචාරයෙකු නොව පැහැදිලි අර්තනිරූපණය කරනු ලබන තාක්ෂණික ශිල්පියෙකු' බවයි.

මූලාශ්‍රය නාමාවලිය

Pete Newmark. (1998). *A Textbook of Translation*. Prentice Hall Europe: Hertfordshire.
 Susan Bassntt Mc Gurire. (1980). *Translation Studies*. London: Methuen and Co. Ltd.
 Toury. G. (1980). *Insearch of a Theory of Translation*. Tel Aviw, Porter Institute.
 Wiss. W. (1982). *The Science of Translation*. Tubingen, Nart.
 කිරිඇල්ලේ ඤාණවිමල හිමි. (සංස්.). (2014). *සද්ධර්මරත්නාවලිය*. කොළඹ: සීමාසහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන පුව්ඛණ්ඩාර සන්නස්ගල. (1961). *සිංහල සාහිත්‍යවංශය*. කොළඹ : ලේක්හවිස් මුද්‍රණාලය.
 ඤාණසිහ මහාස්ථවීර. හොපිටගෙදර (1964). *සියබස්ලකර විස්තරවර්ණාව*. කොළඹ: සීමාසහිත ස්වභාෂා ප්‍රකාශකයෝ.

¹² The translator should choose the correct words to produse the correct tone.
¹³ The translation should give a compleere transcripation of the idia of the original work.
¹⁴ The style and the manner of writing should be of the same character with that of the original.
¹⁵ The translator should have all the ease of the original composition.